

- روابط ایران و تونس

- (۱) تاریخچه روابط

سفارت ایران در تونس ۱۵ آبان ۱۳۳۶ تأسیس شد و در سال ۱۳۴۳ با دیدار حبیب بورقیبه رئیس جمهور وقت تونس، روابط دو کشور گسترش یافت و سفارت تونس در ایران در سال ۱۳۵۱ راه افتاد.

با آغاز جنگ تحمیلی سفارت تونس در ایران تعطیل شد و نمایندگی ایران نیز به سطح کارداری تقلیل یافت و با حمایت تونس از عراق، روابط دو کشور متشنج شد و در ۱۳۶۶ با تعطیلی نمایندگی ایران در تونس، کاملاً قطع گردید. در سال ۱۳۶۹ روابط دو کشور مجدداً (در سطح کاردار) برقرار شد و در سال ۱۳۷۲ به سطح سفارت ارتقاء یافت.

- (۲) روابط فرهنگی

در سال ۱۳۵۰ به دنبال سفر وزیر فرهنگ و هنر وقت ایران نامه‌هایی در باب همکاری‌های فرهنگی و هنری میان وزرای دو کشور مبادله شد. قابل ذکر است که در قرارداد فرهنگی فوق تبادل دانشجو بین دو کشور نیز ملحوظ گردیده بود. این قرارداد پس از پیروزی انقلاب اسلامی به حالت تعلیق درآمد و تاکنون با وجود مذاکرات متوالی موافقتنامه جدیدی جهت تبادل دانشجو امضا نشده است. به جز اعراب و بربرها، ایرانیان یکی از اقوام بوده‌اند که نقش عمده‌ای در شکل‌گیری فرهنگ اسلامی تونس داشته‌اند و آثار فرهنگ ایرانی در بخش‌های گوناگون فرهنگ تونس نمود داشته‌است. در بسیاری از عناصر فرهنگی کشور تونس همچون معماری، موسیقی، آداب مردمی، خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها و زینت‌آلات

می‌توان نمودی از فرهنگ ایرانی را یافت. در گویش عربی کاربردش در تونس، بیش از ۲۰۰ واژه با ریشه فارسی دیده می‌شود که برخی از آنها عبارتند از گلیم، نارنج، مرزبان، میخانه، دهقان و بسیاری واژه‌های دیگر.

در آغاز دوره اسلامی نفوذ فرهنگ ایرانی در تونس با حضور گروهی از سپاهیان ایرانی اهل خراسان در میان لشکر عقبه بن نافع آغاز می‌شود و در زمان ضعف حکومت صنهاجه به اوج خود می‌رسد. در این دوره، امیران ایرانی از دودمان بنو خراسان مدتی بر شهر تونس فرمان می‌رانند.

برخی از فقیهان و اندیشمندان اسلامی تونس مانند امام سحنون نیشابوری، اسد بن فرات نیشابوری، عبدالله بن فروخ فارسی و خالد بن یزید فارسی ایرانی‌تبار بوده‌اند. امروزه برخی از خیابان‌های شهر تونس با نام شاعران و فیلسوفان ایرانی چون حافظ، مولوی، خیام، ابن سینا، فارابی و رازی نامگذاری شده‌اند.

(۳) روابط سیاسی

در سال ۱۳۳۵ نماینده‌ای از سوی رژیم سابق ایران به تونس اعزام گردید. هدف از اعزام وی تحکیم روابط مودت آمیز بین دو کشور بود. پس از مذاکرات ابتدایی و انجام مقدمات کار، سفارت ایران در تاریخ ۱۵ آبان ۱۳۳۶ در تونس تأسیس شد و شروع به فعالیت نمود. حبیب بورقبیه رئیس جمهور وقت تونس در سال ۱۳۴۳ از ایران دیدار به عمل آورد و در پی این سفر اعلامیه مشترک بین طرفین به امضا رسید که حاکی از تمایل طرفین به بسط و توسعه همه جانبه روابط بوده است. بنابراین تمایل دو جانبه، موافقت نامه بازرگانی بین دو کشور به امضا رسید و شاه سابق ایران در آوریل ۱۹۶۹ به تونس سفر کرد.

دولت تونس تا سال ۱۳۵۱ در ایران دارای سفیر اکر دیتنه (مقیم آنکارا) بود؛ ولی در

این تاریخ اقدام به افتتاح سفارت در تهران نمود. روند توسعه روابط بین دو کشور در محدوده ممکن یعنی وابستگی ایران به قطب امریکایی و وابستگی تونس به قطب فرانسوی جهان غرب تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران ادامه داشت. در سال ۱۹۸۲ دولت تونس به بهانه صرفه جویی در امور مالی و مخالفت این کشور با جنگ تحمیلی نمایندگی خود را در تهران تعطیل کرد و به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در تونس اجازه داد که به فعالیت هایش ادامه دهد.

این حضور یک طرفه با فشارها و محدودیت های گوناگونی نیز همراه بود و جمهوری اسلامی ایران نیز سطح نمایندگی را عملاً به سطح کاردار تنزل داد. به موازات این جریانات و در طی زمان ابتدا نشریات و مطبوعات محل، شروع به سمپاشی در رابطه با جمهوری اسلامی ایران نموده اکاذیبی چون اعلامیه های نظامی رژیم بعثی عراق و خرید اسلحه از رژیم اشغالگر قدس توسط جمهوری اسلامی ایران را درج و نشر نمودند. این روند رو به تزاید در نهایت موجب موضع گیری های صریح مقامات عالیة تونس در رابطه با جمهوری اسلامی ایران بخصوص در چارچوب جنگ تحمیلی گردید و تونسی ها آشکارا از موضع عراق حمایت کرده و در مجامع بین المللی بخصوص در رابطه با مسائل مربوط به حقوق بشر به ضرر ایران رأی می دادند.

قابل ذکر است که فرار محمد مزالی نخست وزیر اسبق تونس در سال ۱۹۸۵ و متعاقب آن جایگزینی هادی مبروک به جای باجی قائد السبسی وزیر خارجه سابق تونس نقطه عطفی در رابطه با نزول بیشتر روابط دو کشور و اتخاذ مواضع منفی از طرف تونس علیه جمهوری اسلامی ایران محسوب می گردد که نهایتاً در تاریخ ۱۳۶۶.۰۱.۰۶ در حالیکه حکومت بورقبیه آخرین ماههای عمر خود را طی می کرد، کاردار وقت ایران در تونس به وزارت خارجه احضار و به وی اطلاع داده می شود که باید به همراه کلیة کارکنان ایرانی سفارت خاک تونس را ترک نماید و به این ترتیب روابط دو جانبه به طور کامل قطع شد. بعد از سه سال قطع رابطه بین طرفین در تاریخ ۱۳۶۹.۰۷.۰۲ با بیانیه مشترک دو کشور مجدداً روابط از سر گرفته شد. روابط

جمهوری اسلامی با تونس در سطح کاردار برقرار شد و از تابستان ۱۳۷۲ با ارتقای سطح روابط میان دو کشور، نخستین سفیر ج.ا.ا. در تونس فعالیت های خود را آغاز کردند. البته دولت تونس نیز در حدود دو سال قبل از این تاریخ، به تهران سفیر اعزام نموده بود.

سطح نمایندگی ایران در تونس

سفارت ایران در این کشور از سال ۱۳۳۶ تاسیس شد. سفارت ایران در پی از سرگیری روابط سیاسی ایران و تونس از سال ۱۳۷۲ مشغول فعالیت است.

سطح نمایندگی تونس در ایران

از سال ۱۳۷۰ سفیر تونس در ایران مشغول فعالیت است. هم اکنون ۱۳۹۴ سفیر این کشور در ایران آقای قاضی بن صالح می باشد.

۴) روابط اقتصادی

برقراری روابط اقتصادی ایران و تونس به دلیل بعد مسافت در سطح پایین قرار داشته است. متعاقب برقراری روابط سیاسی بین دو کشور قرار شد که ایران مقادیری از فسفات تولیدی تونس را جهت تهیه کود شیمیایی خریداری کند که این مقدار در آخرین سال های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی بالغ بر ۱۵۰ هزار تن گردیده بود. دولت تونس نیز متقابلاً اقدام به خرید خشکبار ایران نمود که پس از انقلاب اسلامی از خرید خشکبار از ایران انصراف جسته و روابط اقتصادی دو کشور به خرید یک جانبه فسفات تونس توسط ایران محدود گشت.

در سال ۱۳۶۳ به دنبال فعالیت های انجام شده از طرف نمایندگی ایران، تونس موافقت کرد که در مقابل فسفات صادراتی به ایران اقدام به خرید اجناس و کالاهای مورد نیاز خود بنماید و لیست کالاهای صادراتی ایران در اختیار آن کشور

قرار گرفت. ولی به دلیل عدم تمایل مقامات تونس، این طرح به عمل در نیامد. به دنبال قطع رابطه تونس با جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۶ دولت جمهوری اسلامی ایران تصمیم گرفت که در سیاست خرید یک جانبه فسفات از تونس تجدید نظر به عمل آورد؛ ولی دوباره روال عادی خود را پیدا کرد.

در اکتبر ۱۹۹۴ مرکز توسعه صادرات ایران برای نخستین بار، با بیش از ۱۲ شرکت بخش خصوصی ایران در نمایشگاه بین المللی شرکت نمود. اقبال بی نظیر مردم تونس به کالاهای ایرانی و فروش کلیه کالاهای عرضه شده در آن نمایشگاه، نه تنها تمایل مصرف کنندگان تونس به اجناس ایرانی را منعکس ساخت، بلکه بازرگانان این کشور را برآن داشت تا در جهت انجام معاملات بازرگانی با تجار ایرانی حرکت کنند و از آن تاریخ به بعد تعدادی معاملات تجاری میان جمهوری اسلامی ایران و تونس انجام گرفت که اگر چه حجم آن محدود بوده، ولی نوید از امکانات توسعه مبادلات بازرگانی بین دو کشور می دهد. در زمینه فرهنگی، روابط دو جانبه ای بین دو کشور از قرون اولیه اسلامی وجود داشت و بسیاری از فقها و دانشمندان ایران در زمان خلافت فاطمیون به تونس مهاجرت کرده بودند در دوران تسلط عثمانی بر تونس به جهت اختلافاتی که بین ایران و امپراطوری عثمانی وجود داشت این ارتباطات به حداقل تنزل پیدا کرد. ولی پس از استقلال تونس اقدام به تأسیس یک کرسی زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه تونس شد که استاد این کرسی از تهران اعزام می گردید. متعاقب آن مقامات فرهنگی و آموزشی طرفین از دو کشور بازدید کرده و اقدام به تشکیل نمایشگاههای فرهنگی و هنری ایران در تونس نمودند.

- مبادلات تجاری ج.ا. ایران و جمهوری تونس در سال ۱۳۹۳ ه.ش
- صادرات ایران به تونس در سال ۱۳۹۳ بمیزان تقریبی ۱۹ میلیون و ۲۰۱ هزار دلار بوده است که عمدتاً شامل پلی اتیلن اورتاقتلات گرید نساجی و مصنوعات ریخته گری از

جدن واهن واز فولاد وپلی اتیلن اورتافتالات گرید بطری و خشکبار مانند کشمش وپسته شامل می شود.

- در همین بازه زمانی واردات ایران از تونس ۱۱ میلیون ۶۹۸ هزار دلار بوده است که عمدتاً شامل سوپر فسفات و مونو کلسیم فسفات می باشد.
- که این ارقام با وجود موافقتنامه PTA موافقتنامه ترجیحات تعرفه ای بین دو کشور دوست بسیار ناچیز است و یک دیپلماسی فعال تجاری را برای افزایش آن می طلبد.

<p>فرانسه ۲۹.۶٪، ایتالیا ۲۱٪، آلمان ۸.۸٪، لیبی ۵.۸٪، اسپانیا ۵٪، انگلیس ۴.۸٪</p>	<p>کشورهای عمده واردکننده کالا از تونس</p>	جمعیت	۱۰۸۸۶۵۰۰ نفر
		مساحت	۱۶۳۶۱۰ کیلو متر مربع
		پایتخت	تونس
		زبان رسمی	عربی و فرانسوی
<p>فرانسه ۱۸.۳٪، ایتالیا ۱۴.۵٪، آلمان ۷.۲٪، چین ۶.۳٪، الجزایر ۴.۹٪، اسپانیا ۴.۶٪، ترکیه ۳.۴٪، آمریکا ۳.۳٪</p>	<p>کشورهای عمده صادرکننده کالا به تونس</p>	دین و مذهب	اسلام ۹۹.۱٪، سایر ۰.۹٪
		شهرهای مهم	صفاقس، نابل، قیروان، باجه، جندوبه
		مناطق آزاد تجاری	بنزرت و جزیره جربا
		تولید ناخالص داخلی (براساس برابری قدرت خرید)	۱۰۸/۴ میلیارد دلار (۲۰۱۳)
<p>سوخته‌های معدنی و نفت خام، ماشین آلات و دستگاه‌های برقی، منسوجات، روغن زیتون خالص، کالاهای نیمه ساخته، محصولات کشاورزی، فسفات و اسید فسفریک، خرما، هیدروکربن ها، تجهیزات الکتریکی</p>	<p>اقلام عمده صادراتی به جهان</p>	درصد رشد GDP	۲/۸٪
		نرخ تورم	۶/۱٪
<p>نفت و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری، گازهای نفتی و سایر هیدروکربورهای گازی، منسوجات، ماشین آلات، تجهیزات، هیدروکربن ها، مواد شیمیایی و مواد غذایی، تراکتورهای دیزلی، سیم مسی، گندم، دانه سویا، بوتان، دارو، جو، ذرت</p>	<p>اقلام عمده وارداتی از جهان</p>	درآمد سرانه	۴۳۲۹ دلار
		حجم سرمایه گذاری خارجی	۱۰۹۵ میلیون دلار
		ذخایر ارزی و طلا (میلیارد دلار)	۷.۵
		بودجه جاری (میلیارد دلار)	درآمد: ۱۲.۱ - هزینه ۱۵.۸
		کسری بودجه	۷/۵٪ تولید ناخالص داخلی
<p>پلی اتیلن فتالات، مصنوعات ریخته گری، انواع پسته تازه یا خشک کرده، انگور خشک کرده، تراکتورهای کشاورزی، دانه های میوه های سخت، مواد دباغی، ظروف شیشه ای،</p>	<p>اقلام عمده صادراتی ایران به تونس</p>	نوع پول و برابری با دلار	دینار ۱/۶۳۸ = یک دلار آمریکا
		درآمد جهانگردی	۲/۴ میلیارد دلار
		بدهی خارجی	۲۵/۴ میلیارد دلار
<p>کمک فنی، قطع کننده خودکار مدار (دژنکتور)، سوپر فسفات، مدارهای چاپی و سایر مدارها، قطعات شیرآلات چدنی، انواع خازنها، مصنوعات</p>	<p>اقلام عمده وارداتی ایران از تونس</p>	عضویت در سازمانهای بین المللی و منطقه ای	سازمان ملل متحد، وحدت آفریقا، کنفرانس اسلامی، اتحادیه عرب، تجارت جهانی

پلاستیکی، مونو کلسیم فسفات				۴/۵۵- میلیارد دلار	تراز پرداختی حساب جاری
صادرات	واردات	موازنه	مبادلات بازرگانی با جهان ۲۰۱۳ (میلیارد دلار)	زیتون، روغن زیتون، حبوبات، انگور، گوجه فرنگی، مرکبات، چغندر قند، خرما، بادام، لبنیات، گوشت	محصولات عمده کشاورزی
۲۰۱۳	۲۰۱۳	۲۰۱۳			
۱۷۰۰۶	۲۴۰۲۶	-۷۰۲			
صادرات	واردات	موازنه	صادرات غیر نفتی ایران (هزار دلار)	صنایع شیمیایی، نساجی، توریست، منسوجات، انواع کفش، آشامیدنی ها	محصولات عمده صنعتی
۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲			
۶۵۰۴	۷۵۷۵	۵۵۶۶	واردات ایران (هزار دلار)	فسفات و نفت، آهن	محصولات عمده معدنی
۲۱۰۸	۱۰۰۵	۱۱۲۲	تراز بازرگانی (هزار دلار)		
+۴۳۹۶	+۶۵۷۰	۴۴۴۴	تعداد و تاریخ آخرین اجلاس		
دوازدهمین اجلاس کمیسیون مشترک دی ماه ۱۳۹۳ در تهران					

